

Dopady Zákona č. 109/2025 Z. z. na vybrané mimovládne neziskové organizácie – zhrnutie prípadových štúdií

Tento dokument obsahuje zhrnutie 10 prípadových štúdií mimovládnych neziskových organizácií a dokumentuje dopady zákona č. 109/2025, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, na mimovládne neziskové organizácie (ďalej len „MNO“).

Prípadové štúdie prezentujú subjekty rôznej veľkosti, s rôznym zameraním a s rôznymi zdrojmi financovania. Pri výbere sme aplikovali zámerný výber subjektov. Tieto nepredstavujú reprezentatívnu vzorku, ale pokrývajú rôzne oblasti pôsobenia mimovládnych neziskových organizácií, rôzne právne formy (nadácie, neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby a občianske združenia) a rôzne veľkosti organizácií a dokumentujú dobre dopady predmetnej novely zákona. Počtom zamestnancov organizácie variovali od 1 zamestnanca po 71 zamestnancov. Dokopy mali organizácie, ktoré sme oslovili, 217 zamestnancov a 2238 dobrovoľníkov. Vo všetkých prípadoch predstavovali verejné zdroje vo forme dotácií alebo daňovej asignácie dôležitý zdroj financovania aktivít organizácií v oblasti poskytovania všeobecne prospešných služieb.

Dáta boli od MNO získavané prostredníctvom štruktúrovaných prípadových štúdií, v ktorých organizácie uviedli základné informácie o svojej organizácii a odpovedali na otvorené otázky. Prípadové štúdie sa zameriavali na tieto oblasti: 1) význam a prínos organizácie pre spoločnosť, 2) novovzniknuté povinnosti a dopady na organizáciu vzhľadom na legislatívne zmeny, 3) vplyv týchto dopadov na cieľovú skupinu organizácie, a 4) odporúčania organizácií smerom k zákonodarcovi.

Oblasť pôsobenia a prínos

Organizácie pôsobia vo všetkých oblastiach vymedzených v Registri mimovládnych neziskových organizácií a svojou činnosťou sú významné pre tieto skupiny ľudí:

- a) Národnostné menšiny,
- b) Znevýhodnené a hendikepované osoby,
- c) Ženy a deti, obe domáceho násillia, týrané a sexuálne zneužívané deti, ženy zažívajúce násillie a rodiny v kríze,
- d) Nevyliečiteľné a ťažko choré deti a ich rodiny,
- e) Mládež, a
- f) Ľudia na úteku, žiadatelia o azyl, osoby s udeleným azylom a poskytnutou doplnkovou ochranou.

Prínos sledovaných organizácií je možné dokumentovať v týchto oblastiach:

- a) Sociálne inovácie,
- b) Filantropia,
- c) Zodpovedné podnikanie,

- d) Ochrana prírody a životného prostredia,
- e) Vzdelávanie,
- f) Dobrovoľníctvo.

Aktivity oslovených organizácií majú reálny pozitívny dopad na množstvo zraniteľných skupín žijúcich na Slovensku, a zároveň sú prospešné pre celú spoločnosť, a to v oblastiach ako ochrana prírody, vzdelávanie, ochrana ľudských práv, a pod.

Novovzniknuté povinnosti a dopad legislatívnych zmien na činnosť organizácií

Organizácie v súvislosti s novovzniknutými povinnosťami uvádzali najmä nové administratívne povinnosti, vrátane povinného zverejňovania zmlúv, faktúr a objednávok v mesačnom horizonte, povinnosť reagovať na žiadosti o informácie v krátkych lehotách, povinnosť meniť interné GDPR smernice a vytvárať nové systémy na evidenciu darcov.

Všetky oslovené organizácie uviedli, že predmetná novela mala dopad na ich **administratívnu záťaž**, resp. navýšenie administratívy. V súvislosti s tým organizácie uvádzali, že zvýšená administratívna záťaž **zvyšuje aj ich finančné náklady** vzhľadom na potrebu zaplatiť vykonanie administratívnej práce, príp. vykonanie úprav na webovej stránke kvôli zverejňovaniu dokumentov. Zároveň organizácie dokumentovali, že zvýšená administratívna záťaž má **vplyv na využitie ich personálnych kapacít** a v konečnom dôsledku aj **na rozsah a výsledok ich činnosti**.

„Administratívne nároky majú za následok financovanie úväzku osoby zabezpečujúcej tieto úlohy z vlastných zdrojov. V praxi to znamená, že pôvodne plánované finančné prostriedky vyčlenené na nájom detského centra v našej pobočke na východnom Slovensku budú použité na iný účel a tento priestor nebude môcť fungovať počas celej doby trvania projektu, kde máme naplánované personálne zdroje a projekt bude musieť z tohto dôvodu skončiť skôr.“ – uviedol jeden z respondentov.

Ďalšie organizácie uviedli, že budú musieť v dôsledku nevyhnutného navýšenia administratívnych kapacít **obmedziť tiež odborné kapacity na svoje verejnoprospešné programy**. Organizácie navyše upozornili, že **môže dôjsť až k utlmeniu, resp. zrušeniu niektorých ich programov**.

Zvýšená administratívna záťaž nespôsobuje len to, že sú kapacity dotknutých organizácií preťažené personálne aj finančne, ale kvôli duplicitným procesom a zdĺhavej administratíve sa **ich cieľové skupiny k potrebným financiám nedostávajú efektívne a včas**.

„Zatiaľ čo rodiny detí so zdravotným znevýhodnením denne čelia výzvam – od prístupu k zdravotnej starostlivosti, cez špeciálne vzdelávacie potreby, až po psychologickú podporu – organizácia, ktorá im chce pomôcť, je nútená kvôli zbytočnej administratíve čakať na uvoľnenie financií. Takéto zdržanie znamená, že pomoc neprichádza vtedy, keď je najviac potrebná, a deti aj rodičia zostávajú odkázaní sami na seba.“ – uviedol jeden z respondentov.

Organizácie zaradili medzi dopady legislatívnych zmien aj **frustráciu a vyčerpanie svojich zamestnancov v dôsledku preťaženia personálnych kapacít**, únavy, obáv z budúcnosti a/alebo prehnanej byrokracie.

„Organizácia sa stala povinnou osobou počas letného obdobia, ktoré je pre ňu kľúčové z hľadiska prípravy nových vzdelávacích programov pre školy na nasledujúci školský rok, ako aj prípravy grantových žiadostí. Zároveň ide o obdobie, keď si zamestnanci po intenzívnej sezóne potrebujú oddýchnuť a načerpať nové sily. Namiesto sústredenia sa na odbornú prácu a plánovanie aktivít však museli presmerovať kapacity na zvládnutie nadmernej administratívnej záťaže, ktorá mala minimálny prínos pre kvalitu poskytovaných služieb.“ – uviedol jeden z respondentov.

Organizácie uviedli, že zvyšujúce sa požiadavky na administratívu môžu **odradiť odborníkov** zapojiť sa do práce v mimovládnom sektore, čo priamo ovplyvní kvalitu výstupov a znižovanie odborných kapacít. V súvislosti s tým iná organizácia poukázala na skutočnosť, že významná časť ich tímu sa vzhľadom na súčasné dianie **rozhodla zo Slovenska odísť**.

Organizácie zároveň upozornili na to, že povinnosť zverejňovať všetkých darcov odrádza drobných podporovateľov a **oslabuje schopnosť organizácií získavať financie zo súkromných zdrojov**.

Ďalšie z oslovených organizácií uviedli, že dostatočne **nerozumejú, aké povinnosti im prijatím zákonných zmien vznikli**.

Vplyv dopadov na cieľovú skupinu organizácie

Organizácie ako dopad na ich cieľové skupiny uvádzali **obmedzenie, resp. zníženie počtu poskytovaných hodín služieb a menej času a kapacít na organizáciu aktivít určených pre cieľovú skupinu**. Ďalšie organizácie vnímajú ako problém aj odrádzanie dobrovoľníkov náročnou administratívou. V jednom prípade organizácia uvádza ako dopad na cieľovú skupinu stratu komunitného priestoru, ktorý museli v súvislosti s legislatívnymi zmenami zrušiť.

„V našom regionálnom centre sa o celú činnosť starajú štyria dobrovoľníci. Okrem vedenia detských stretiek, organizovania táborov a komunikácie s rodičmi musia teraz riešiť aj mesačné zverejňovanie faktúr a objednávok. Jeden z nich povedal, že namiesto plánovania programu pre deti trávil večer hľadaním spôsobov, ako nahrávať faktúry na web“ – uviedol jeden z respondentov.

Odporúčania organizácií smerom k zákonodarcovi

Organizácie vnímajú ako jeden z najzásadnejších problémov **duplicitné vykazovanie informácií, ktoré sú už dostupné** prostredníctvom Centrálného registra zmlúv, systémov donorov (napr. ITMS, záverečné správy a vyúčtovania) alebo iných dokumentov, ako sú daňové priznania. Duplicitné zverejňovanie informácií podľa nich neprispieva k transparentnosti, iba **zbytočne zaťažuje organizácie**.

„Predmetná novela zákona predstavuje pre organizáciu zbytočnú administratívnu záťaž, ktorá neprináša pridanú hodnotu v oblasti transparentnosti.“ – uviedol jeden z respondentov.

Ďalšie organizácie uvádzajú ako významný problém **nejednoznačný výklad zákona a aplikačné nejasnosti**. Medzi problematické otázky, s ktorými sa oslovené organizácie stretli, patria:

- a) Vzťahujú sa povinnosti vyplývajúce zo zákona o slobodnom prístupe k informáciám aj na dotácie v rámci schémy Erasmus+?
- b) Kedy sa organizácia stáva povinnou osobou? Je týmto dňom deň pripísania finančných prostriedkov na účet aj v prípade, že zmluva bola uzavretá ešte pred účinnosťou novely zákona?
- c) Kde majú povinne zverejňované dokumenty zverejňovať organizácie, ktoré nemajú webové sídlo, ale napríklad iba profil na sociálnej sieti?

Organizácie odporúčajú **zrušiť duplicitné zverejňovanie informácií alebo vytvorenie jasných metodík**.

„Neexistuje metodická podpora od štátu, organizácie nevedia s [crz.gov](https://crz.gov.sk) pracovať“ – uviedol jeden z respondentov.

Záver

Oslovené organizácie sa zhodujú na tom, že legislatívne zmeny pre nich predstavujú nadmernú administratívnu záťaž, ktorá ovplyvňuje ich každodenné fungovanie, rozpočet, ale aj plán aktivít a schopnosť poskytovať svoje služby.

Napriek tomu, že novela zákona je účinná len krátky čas, dokázala narušiť fungovanie týchto organizácií a ohroziť ich budúcnosť. Viaceré z nich majú problém s nedostatkom kapacít a potrebou dodatočného financovania zákonných povinností. Takáto personálna a finančná záťaž má mnohé negatívne dopady na fungovanie a budúcnosť organizácií, kvalitu ich činnosti a poskytovaných služieb, a v neposlednom rade na cieľovú skupinu.

Spracovali: Mgr. Daniel Arbet a doc. PhDr. Alžbeta Brozmanová Gregorová, PhD.

PŠ 1

1. Identifikácia organizácie

Občianske združenie pôsobí v oblasti sociálnych služieb, ľudských práv, dobrovoľníctva, psychologických služieb a právnych služieb, ktoré zamestnáva 71 ľudí, má 8 dobrovoľníkov a 116 členov. Aktivity občianskeho združenia sú financované predovšetkým z verejných zdrojov (95 % verejné zdroje, 5 % súkromné zdroje).

2. Kontext a význam činnosti organizácie

Občianske združenie pôsobí už viac ako 30 rokov v sociálnej oblasti a poskytuje pomoc, služby, starostlivosť, poradenskú činnosť a rôznorodé aktivity v prospech sociálne znevýhodnených a hendikepovaných ľudí. V súčasnosti sa zameriava na oblasť poskytovania pomoci ľuďom na úteku z Ukrajiny, ktorá bola v roku 2022 zasiahnutá ruskou vojenskou inváziou. Je implementačným partnerom medzinárodných agentúr OSN (UNICEF a UNHCR), vďaka čomu boli vytvorené tzv. bezpečné miesta, Blue Doty, kde nájdu ľudia na úteku potrebnú pomoc a podporu. Jej činnosť sa zameriava aj na osoby, ktoré sú žiadateľmi o azyl na Slovensku a ľudí s udeleným azylom a poskytnutou doplnkovou ochranou, ktorí sa snažia na Slovensku integrovať. Občianske združenie má udelenú akreditáciu pre poskytovanie špecializovaného sociálneho poradenstva pre zraniteľné skupiny osôb s cudzineckým pôvodom. Pomoc sa poskytuje najmä cudzincom a cudzinkám s prechodným a dlhodobým pobytom na Slovensku, ktorí mali v minulosti poskytnutú doplnkovú ochranu, v menšej miere tiež osobám s udeleným azylom či pretrvávajúcou poskytnutou doplnkovou ochranou.

3. Nové povinnosti vyplývajúce z novely zákona

Ako nové administratívne, resp. duplicitné povinnosti občianske združenie uviedlo povinnosť vypracovávať a zverejňovať výkaz o príjmoch, výdavkoch, darcoch a členoch orgánov; povinnosť zverejňovať všetky zmluvy, faktúry a odpovedať na žiadosti o informácie ako „povinná osoba“ podľa zákona o slobode informácií, duplicitnú povinnosť reportovať použitie verejných zdrojov, hoci už dnes organizácia podáva priebežné a záverečné správy donorom a údaje sú zverejňované v rámci výročnej správy, ktorá je verejne publikovaná.

4. Dopady na organizáciu

Dopady na občianske združenie sa prejavujú vo viacerých rovinách. V rovine administratívy, nakoľko vznikla potreba vyčleniť osobu zodpovednú za administratívu, ktorá sa bude venovať novovzniknutým povinnostiam. Vo finančnej rovine, pretože vznikli nové náklady na právne služby a na mzdu osoby, ktorá by sa venovala tejto agende. Takisto v rovine personálnej, keďže k už existujúcim povinnostiam sa pridávajú ďalšie úlohy, ktoré majú za následok preťaženie zamestnancov a ich následnú frustráciu. Tento tlak je badateľný už viacero rokov a nové povinnosti nijako neľahčujú ich prácu a najmä zvládanie bežných dennodenných úloh.

5. Dopady na cieľovú skupinu / komunitu

Tieto dopady sa prejavujú v znížení objemu poskytovaných hodín venovaných priamo cieľovej skupine.

6. Príklad konkrétnej situácie (ilustračný príbeh)

Administratívne nároky majú za následok financovanie úväzku osoby zabezpečujúcej tieto úlohy z vlastných zdrojov. V praxi to znamená, že pôvodne plánované finančné prostriedky vyčlenené na nájom detského centra v pobočke občianskeho združenia na východnom Slovensku budú použité na iný účel a tento priestor nebude môcť fungovať počas celej doby trvania projektu, kde má združenie naplánované personálne zdroje a projekt bude musieť z tohto dôvodu skončiť skôr.

7. Reflexia a odporúčania organizácie

Za veľký problém považuje občianske združenie duplicitu už zverejňovaných informácií. Odporúča zníženie administratívnych nárokov.

8. Zhrnutie kľúčového posolstva (1–2 vety)

Podľa občianskeho združenia pridávanie ďalších duplicitných úloh v rámci tejto novely odrádza zamestnancov MNO od aktívneho poskytovania služieb pre cieľovú skupinu. Namiesto reálnej práce s klientom v teréne sa musia venovať pribúdajúcim administratívnym povinnostiam.

PŠ 2

1. Identifikácia organizácie

Nezisková organizácia pôsobiaca v oblasti sociálnych služieb, vzdelávania, ľudských práv a SPODaSK, ktorá má približne 48 zamestnancov a 15 dobrovoľníkov. Svoje aktivity financuje primárne z verejných zdrojov (cca 80 % pre rok 2024), nakoľko prevádzkuje zariadenia, ktoré by mal prioritne zabezpečovať štát a samospráva, ale z viacerých dôvodov ich neprevádzkujú.

2. Kontext a význam činnosti organizácie

Nezisková organizácia sa zaoberá komplexne problematikou týraných, sexuálne zneužívaných detí, obetí domáceho násillia, žien zažívajúcich násillie v partnerských vzťahoch a rodín v kríze. Venuje sa aj prevencii, vzdelávaniu a pripravuje k otvoreniu aj zdravotníckej zariadenie. Ročne poskytne poradenstvo cca 400 ženám zažívajúcim domáce násillie, cca 10-12 rodinám zabezpečí dotované bývanie a základné potreby, ročne tiež poskytne služby cca 60 deťom v zariadeniach s pobytovou formou, cca 60 ženám v špecializovanom zariadení s pobytovou formou pre obeť domáceho násillia, cca 40 - 50 rodinám v kríze a poskytne vzdelávanie cca 200 – 300 účastníkom.

3. Nové povinnosti vyplývajúce z novely zákona

Nezisková organizácia upozornila na zvýšenú administratívnu náročnosť a medzi nové povinnosti zaradila povinnosť vypracovávať a zverejňovať výkaz o príjmoch, výdavkoch, povinnosť zverejňovať všetky zmluvy, faktúry a odpovedať na žiadosti o informácie ako „povinná osoba“ podľa zákona o slobode informácií, duplicitnú povinnosť reportovať použitie verejných zdrojov, hoci už dnes organizácia podáva pravidelne podľa jednotlivých zmlúv zúčtovania, záverečné správy a údaje sú zverejňované v rámci výročnej správy, ktorú vkladá do systému. Zmluvy s verejnou a štátnou správou sú zverejňované zo strany organizácie do systému duplicitne.

4. Dopady na organizáciu

Dopady na neziskovú organizáciu sú viditeľné najmä v oblasti administratívnych a prevádzkových dopadov. Pokiaľ ide o administratívnu oblasť, je potrebné vyčleniť ďalší úväzok na administratívne činnosti, čo môže negatívne ovplyvniť realizáciu jednotlivých programov, služieb a opatrení SPODaSK. V súvislosti s prevádzkovými dopadmi sa predpokladá, že môže dôjsť k zníženiu úväzkov odborných pracovníkov, čím vzniká riziko, že nebude poskytnutá pomoc cieľovej skupine v takej miere ako sa realizovala doposiaľ. Okrem toho, administratívna záťaž nie je iba na strane ekonomického úseku, ale aj na strane výkonu jednotlivých služieb a opatrení SPODaSK, nakoľko mnohé z týchto úsekov hospodária ako samostatné skupiny a aj ich nákupy (objednávky, faktúry) budú musieť byť zverejňované, čo kladie nároky na úplnú reorganizáciu a zmenu systému a s tým spojené náklady.

5. Dopady na cieľovú skupinu / komunitu

V prípade, ak nebude vzaté do úvahy navýšenie administratívnej záťaže jednotlivých programov, môže dôjsť k obmedzeniu počtu poskytovaných hodín služieb, opatrení cieľovej skupiny, zníženej dostupnosti, ale aj k zvýšenej záťaži práve na štátne a samosprávne orgány, ktorú tento druh služieb, opatrení neposkytujú. Z tohto pohľadu môže dôjsť k tomu, že niektoré skupiny sa k potrebným službám, ktoré štát garantuje z ústavy a viacerých medzinárodných dohôd, nedostanú.

6. Príklad konkrétnej situácie (ilustračný príbeh)

Od júla musela nezisková organizácia navýšiť úväzok na ekonomickom úseku. Mesačné náklady sú aj s poistením, stravnými lístkami a nákladmi na miesto o 1000 eur vyššie, čo sa muselo premietnuť recipročne do nákladov jednotlivých programov. Tieto finančné prostriedky chýbajú v jednotlivých programoch a službách pre cieľovú skupinu.

7. Reflexia a odporúčania organizácie

Nezisková organizácia považuje duplicitu povinností a povinné zverejňovanie informácií, ktoré už sú dostupné cez iné mechanizmy, za neefektívnu a zbytočnú. Odporúča zrušiť povinné zverejňovanie informácií podľa zákona o slobode informácií, ktoré sú duplicitné.

8. Zhrnutie kľúčového posolstva (1–2 vety)

Podľa neziskovej organizácie novela vytvorila viaceré zaťažujúce a naviac opakujúce sa administratívne úkony (zverejňovanie už aj tak zverejňovaných zmlúv, zverejňovanie objednávok a faktúr, ktoré sú predkladané poskytovateľom, čím dochádza k duplikovaniu a zbytočným administratívnym úkonom a zvýšenej administratívnej záťaži na úkor poskytovaných služieb a výkonu opatrení SPODaSK). Táto náročnosť sa v budúcom roku ešte podstatne zvýši.

1. Identifikácia organizácie

Nadácia pôsobiaca v oblasti vzdelávania, dobrovoľníctva, podpory komunit, životného prostredia, zdravotníctva, sociálnej pomoci, vedy a výskumu, športu, ľudských práv a kultúry, ktorá zamestnáva 27 osôb a má 70 dobrovoľníkov. Aktivity nadácie sú financované najmä zo súkromných zdrojov a z tzv. 2% dane. Dotácie a finančné príspevky z verejných zdrojov tvorili 0,5% z celkových zdrojov nadácie.

2. Kontext a význam činnosti organizácie

Nadácia pôsobí na Slovensku už viac ako 25 rokov. Za ten čas zrealizovali desiatky projektov, ktoré pomáhali meniť Slovensko na lepšiu krajinu pre všetkých, a ktoré prepájali dôležitých hráčov v kľúčových témach. Nadácia sa venuje aktivitám, ktoré prinášajú zmysluplné prepojenia v témach, ktoré sú pre nadáciu kľúčové, teda v sociálnych inováciách, vo filantropii a v zodpovednom podnikaní.

3. Nové povinnosti vyplývajúce z novely zákona

Za nové administratívne povinnosti nadácia označila povinnosť vypracovávať a zverejňovať výkaz o príjmoch, výdavkoch, darcoch a členoch orgánov; povinnosť zverejňovať zmluvy, objednávky a faktúry a odpovedať na žiadosti o informácie o použití verejných zdrojov ako „povinná osoba“ podľa zákona o slobode informácií. Nadácia upozornila aj na duplicitné zverejňovanie zmlúv v CRZ, duplicitnú povinnosť reportovať použitie verejných zdrojov, hoci už dnes organizácia podáva záverečné správy donorom, použitie podielu dane (2%) vykazuje cez zverejnenie špecifikácie použitia v obchodnom vestníku a údaje sú zverejňované aj v rámci výročnej správy, ktorú vkladá do verejnej časti registra účtovných závierok.

4. Dopady na organizáciu

Dopady na nadáciu sú administratívne a finančné. Náklady na administratívu, účtovníctvo, úpravu softvérov a interných IT systémov a právne poradenstvo stúpnu ročne o min. 60 000 €. V rovine prevádzky treba uviesť, že nadácia nedokáže vykryť ďalšieho človeka výlučne na administratívu, tieto činnosti preto bude musieť prideliť existujúcim zamestnancom, a tým pádom rovnako znížiť úväzky na svoje verejnoprospešné programy, prípadne zväziť aj utlmenie niektorých programov. V neposlednom rade sa dopady na nadáciu prejavujú aj v rovine personálnej. Zrýchlené prijímanie zákonov s veľmi krátkou dobou do účinnosti nenecháva dostatočný časový priestor na nastavenie potrebných systémov a procesov. Zároveň kvôli neexistujúcim výkladom a usmerneniam zo strany štátnych inštitúcií je komplikované a nákladné nové zákonné ustanovenia zanalyzovať a implementovať potrebné opatrenia do praxe, čo vytvára obrovský stres na všetkých zamestnancov a spôsobuje veľkú frustráciu.

5. Dopady na cieľovú skupinu / komunitu

V dôsledku plnenia nových povinností zostane nadácii menej času, ktorý môže venovať podpore organizácií, prípadne získavaniu nových zdrojov. Zbytočné administratívne povinnosti odradia ľudí v tom, aby sa zapájali do aktivít v komunite a zlepšovali tak našu krajinu.

6. Príklad konkrétnej situácie (ilustračný príbeh)

Nadácia uviedla príklad organizácie Platforma detí so zdravotným znevýhodnením, ktorý poukazuje na to, aký rozpor existuje medzi skutočnými potrebami cieľovej skupiny a fungovaním systému. Zatiaľ čo rodiny detí so zdravotným znevýhodnením denne čelia výzvam – od prístupu k zdravotnej starostlivosti, cez špeciálne vzdelávacie potreby, až po psychologickú podporu – organizácia, ktorá im chce pomôcť, je nútená kvôli zbytočnej administratíve čakať na uvoľnenie financií. Takéto zdržanie znamená, že pomoc neprichádza vtedy, keď je najviac potrebná, a deti aj rodičia zostávajú odkázaní sami na seba. Tento prípad je smutným dôkazom toho, ako môže byrokracia brzdiť zmysluplné iniciatívy a praktickú podporu pre ľudí v zraniteľných životných situáciách.

7. Reflexia a odporúčania organizácie

Najproblematickejšia je podľa nadácie duplicita povinností a povinné zverejňovanie informácií, ktoré už sú dostupné cez iné mechanizmy. Nadácia odporúča zrušiť povinné zverejňovanie informácií podľa infozákona a duplicitné zverejňovanie tých istých zmlúv v CRZ.

8. Zhrnutie kľúčového posolstva (1–2 vety)

Novela ukladá mimovládny organizáciám nové duplicitné a administratívne náročné povinnosti, ktoré zvyšujú náklady, zaťažujú personál a odoberajú kapacity od verejnoprospešných aktivít. Tento nárast byrokracie ohrozuje udržateľnosť programov, obmedzuje podporu komunít a odrádza ľudí od zapájania sa do občianskej spoločnosti.

PŠ 4

1. Identifikácia organizácie

Občianske združenie pôsobí v oblasti životného prostredia a vzdelávania, ktoré má do 20 zamestnancov, a ktorého finančné zdroje pochádzajú z grantov (75%) a vlastných aktivít (25%).

2. Kontext a význam činnosti organizácie

Občianske združenie sa venuje ochrane prírody a životného prostredia. Medzi hlavné služby a aktivity občianskeho združenia patrí environmentálna výchova, výskum biodiverzity, obnova a ochrana biotopov, odborné poradenstvo a spolupráca na tvorbe environmentálnych politík.

3. Nové povinnosti vyplývajúce z novely zákona

Občianske združenie upozorňuje na duplicitné až triplicitné vykazovanie informácií, ktoré sú už dostupné prostredníctvom Centrálného registra zmlúv (CRZ), systémov donorov (napr. ITMS) alebo iných dokumentov, ako sú daňové priznania. Okrem toho je podľa občianskeho združenia potrebné venovať značné množstvo času štúdiu legislatívy a absolvovaniu odborných školení.

4. Dopady na organizáciu

Občianske združenie muselo zaviesť nové interné procesy a prideliť personálne kapacity na plnenie povinností vyplývajúcich z novelizovaného infozákona, čo znamená nárast administratívnej záťaže a nepriame finančné náklady.

5. Dopady na cieľovú skupinu / komunitu

V občianskom združení sa snažia minimalizovať dopady na cieľovú skupinu cez efektívne riadenie. Do budúcnosti ale vidia riziká v tom, že bude menej kapacít napr. na prípravu programov pre školy, verejné podujatia, mapovanie chránených druhov alebo v oneskorení a zdržaní prebiehajúcich projektov.

6. Príklad konkrétnej situácie (ilustračný príbeh)

Občianske združenie sa stalo povinnou osobou počas letného obdobia, ktoré je pre združenie kľúčové z hľadiska prípravy nových vzdelávacích programov pre školy na nasledujúci školský rok, ako aj prípravy grantových žiadostí. Zároveň ide o obdobie, keď si zamestnanci po intenzívnej sezóne potrebujú oddýchnuť a načerpať nové sily. Namiesto sústredenia sa na odbornú prácu a plánovanie aktivít však občianske združenie muselo presmerovať kapacity na zvládnutie nadmernej administratívnej záťaže, ktorá mala minimálny prínos pre kvalitu poskytovaných služieb.

7. Reflexia a odporúčania organizácie

Za problematický považuje občianske združenie samotný výklad zákona, ktorý je nejednoznačný a spôsobuje aplikačné nejasnosti, pričom združenie upozornilo, že dokonca ani právnická obec nie je v mnohých otázkach jednotná. V praxi vznikajú podľa občianskeho združenia pochybnosti napríklad o tom, kedy sa organizácia stáva povinnou osobou – je týmto momentom deň pripísania verejných prostriedkov na účet, aj keď sa týkajú zmluvy uzavretej pred účinnosťou zákona? Nie je zároveň jasné, či sa majú zverejňovať iba vystavené objednávky, alebo aj tie prijaté. V občianskom združení by uvítali minimálne dlhšie prechodné obdobie, jednoznačný výklad zákona, vydanie metodického usmernenia, a predovšetkým odstránenie duplicit pri povinnostiach voči verejnej správe.

8. Zhrnutie kľúčového posolstva (1–2 vety)

Predmetná novela zákona predstavuje pre občianske združenie zbytočnú administratívnu záťaž, ktorá neprináša pridanú hodnotu v oblasti transparentnosti. Informácie, ktoré má organizácia povinne zverejňovať, sú totiž už dostupné prostredníctvom iných verejných systémov, ako je Centrálny register zmlúv, ITMS a iné databázy. Zvýšená byrokratická náročnosť tak nepriamo oberá občianske združenie o kapacity a zdroje, ktoré by mohli byť efektívnejšie využité na rozvoj fundraisingu, realizáciu vzdelávacích aktivít pre školy a verejnosť, ako aj na vedecko-výskumnú činnosť.

PŠ 5

1. Identifikácia organizácie

Občianske združenie pôsobí v oblasti vzdelávania, dobrovoľníctva, voľnočasových aktivít a organizácie táborov. Občianske združenie má 15 zamestnancov, 2127 dobrovoľníkov a 8724 členov. Svoje aktivity financuje prevažne z verejných zdrojov (60% - verejné zdroje, 30% - vlastné aktivity, 10% - 2% z dane, dary).

2. Kontext a význam činnosti organizácie

Občianske združenie sa venuje sprevádzaniu mladých. Cielene im vytvára priestor pre angažovanosť a ponúka dôveru, zodpovednosť a podporu, primeranú ich veku a schopnostiam, aby ich podporila vo vyzrievaní v dobrých kresťanov a statočných občanov. Nadväzuje na výchovnú skúsenosť sv. Jána Bosca.

3. Nové povinnosti vyplývajúce z novely zákona

Za nové povinnosti občianske združenie označilo povinnosť zverejňovať zmluvy, faktúry a objednávky v mesačnom horizonte aj v regionálnych centrách, ktoré fungujú čisto dobrovoľnícky; povinnosť reagovať na žiadosti o informácie podľa infozákona v krátkych lehotách (8–12 dní), hoci v centrách nie sú zamestnanci a chýba odborná kapacita; a tiež povinnosť meniť interné GDPR smernice a vytvárať nové systémy na evidenciu darcov, vrátane zverejňovania aj drobných darcov – právnických osôb.

4. Dopady na organizáciu

Občianske združenie vníma dopady na organizáciu v rôznych smeroch. V prvom rade ide o enormné navýšenie byrokracie, nutnosť zabezpečiť mesačné zverejňovanie účtovných dokladov, a tiež o komplikovanú agendu infožiadostí. Ďalší rozmer je finančný, nakoľko je potrebné zamestnať alebo platiť „dohodárov“ na administratívne činnosti, a tiež platiť právne služby na GDPR úpravy. Významné sú tiež prevádzkové dopady, pretože štatutári a dobrovoľníci trávajú čas administratívou a dochádza tak k zníženiu kapacít venovať sa mládežníckym aktivitám. Personálne dopady sa prejavujú vo zvýšenom riziku odchodu dobrovoľníkov, ktorí sa necítia kompetentní ani časovo schopní riešiť nové typy povinností, narastá demotivácia a frustrácia. V neposlednom rade občianske združenie pociťuje aj strategické dopady, nakoľko je ohrozená udržateľnosť regionálnych centier, prítomné sú obavy zo zníženia počtu darcov, čím by sa oslabilo financovanie.

5. Dopady na cieľovú skupinu / komunitu

V dôsledku legislatívnych zmien a nových povinností má občianske združenie menej času a energie na organizáciu aktivít pre deti a mládež. Zvyšuje sa riziko, že niektoré regionálne centrá obmedzia svoju činnosť alebo budú redukovať počet akcií. Menej dostupných voľnočasových možností môže podľa občianskeho združenia viesť k oslabeniu komunitnej súdržnosti a k odklonu mládeže k menej bezpečným alternatívam trávenia voľného času.

6. Príklad konkrétnej situácie (ilustračný príbeh)

Občianske združenie uviedlo ako príklad situáciu v jednom z jeho regionálnych centier, kde sa o celú činnosť starajú štyria dobrovoľníci. Okrem vedenia detských stretnutí, organizovania táborov a komunikácie s rodičmi musia teraz riešiť aj mesačné zverejňovanie faktúr a objednávok. Jeden z dobrovoľníkov povedal, že namiesto plánovania programu pre deti trávil večer hľadaním spôsobov, ako nahrávať faktúry na web. Ak by mali tieto povinnosti plniť na mesačnej báze, museli by si zaplatiť administratívnu pomoc, na čo však nemajú financie.

7. Reflexia a odporúčania organizácie

Za najproblematickejšie považuje občianske združenie duplicitnú administratívu, teda povinnosť zverejňovať dokumenty, ktoré už sú súčasťou účtovníctva a podliehajú prísnyh kontrolám donorov. Povinnosť reagovať na infožiadosti je pre dobrovoľníkov z občianskeho združenia nezvláduteľná, občianske združenie odporúča zaviesť výnimky alebo jasné metodiky pre dobrovoľnícke centrá bez zamestnancov. Občianske združenie tiež vníma kriticky povinnosť zverejňovať všetkých darcov, nakoľko to odrádza drobných podporovateľov a oslabuje fundraising.

8. Zhrnutie kľúčového posolstva (1–2 vety)

Novela zákona ohrozuje fungovanie občianskeho združenia tým, že kladie nereálne administratívne požiadavky na regionálne centrá fungujúce výlučne dobrovoľnícky. Namiesto podpory mládeže musia dobrovoľníci riešiť byrokraciu, čo priamo oslabuje dostupnosť voľnočasových a výchovných aktivít pre tisíce detí a mladých.

PŠ 6

1. Identifikácia organizácie

Občianske združenie, ktoré pôsobí v oblasti dobrovoľníctva. Zamestnáva 11 ľudí, má 2 dobrovoľníkov a 25 členov. Svoju činnosť financuje prevažne z verejných zdrojov (90% verejné zdroje, 10% súkromné zdroje).

2. Kontext a význam činnosti organizácie

Občianske združenie poskytuje služby v oblasti dobrovoľníctva pre všetky sektory. Prepája záujemcov o dobrovoľníctvo s organizáciami, ktoré pre svoju činnosť potrebujú dobrovoľníkov. Školí koordinátorov dobrovoľníctva, realizuje kampane na propagáciu dobrovoľníctva a vykonáva advokačnú činnosť.

3. Nové povinnosti vyplývajúce z novely zákona

Ako nové povinnosti občianske združenie identifikovalo povinnosť vypracovávať a zverejňovať výkaz o príjmoch, výdavkoch a členoch orgánov; povinnosť zverejňovať všetky zmluvy, faktúry a odpovedať na žiadosti o informácie ako „povinná osoba“ podľa zákona o slobode informácií; duplicitnú povinnosť reportovať použitie verejných zdrojov, hoci už dnes organizácia podáva záverečné správy donorom a údaje sú zverejňované v rámci výročnej správy, ktorú vkladá do systému.

4. Dopady na organizáciu

Občianske združenie vníma dopady na organizáciu napr. v potrebe vytvárania nových procesov a nástrojov na plnenie povinností. Zároveň však nie je pripravená zo strany štátu žiadna metodická podpora. Organizácie podľa občianskeho združenia „tápajú“ ako s crz.gov pracovať a na koho sa v prípade potreby obrátiť. Občianske združenie tiež pociťuje zvýšené náklady na účtovníctvo/administratívu, a s tým spojený presun financií zo služieb do administratívy. Občianske združenie eviduje aj prevádzkové dopady, konkrétne dochádza k zníženiu počtu hodín zameraných na odbornú prácu a presun na plnenie administratívnych úloh. V rovine personálnej je cítiť frustráciu členov tímu, obavy z budúcnosti a stratu vnímania zmyslu verejnoprospešnosti svojich aktivít. Občianske združenie zaznamenáva premenu charakteru organizácie na úrad. Strategický dopad sa prejavuje v zníženom záujme odborníkov pracovať v mimovládnom sektore kvôli meniacim sa podmienkam, zvyšujúcim sa požiadavkám na vykazovanie a evidenciu, čo má priamy vplyv na znižovanie kapacít, ktoré organizácia a osoby v nej môžu venovať odbornej práci.

5. Dopady na cieľovú skupinu / komunitu

Pokiaľ ide o dopady na cieľovú skupinu, občianske združenie realizuje menej konzultácií a odborného poradenstva pri implementácii dobrovoľníctva a zapájania ľudí do dobrovoľníctva. Má tiež menej kapacít na propagáciu dobrovoľníctva, čo má priamy vplyv na množstvo ľudí, ktorí sa do dobrovoľníctva zapoja. Menej dobrovoľníkov v organizáciách znamená menej služieb pre verejnosť v rôznych sférach.

6. Príklad konkrétnej situácie (ilustračný príbeh)

Občianske združenie uviedlo, že momentálne mu nové povinnosti zaberajú približne 1 hodinu denne, teda 20 hod mesačne. Pri nákladoch na mzdu administratívnej pracovníčky 15€/hod je to dodatočný náklad 300€/mes. Ročné náklady minulé na túto prácu by občianskemu združeniu umožnili vyškoliť a sprevádzať minimálne 15 koordinátorov dobrovoľníkov a dobrovoľníčok, čo znamená 15 nových alebo skvalitnených dobrovoľníckych programov. Každý dobrovoľnícky program pritom prináša lepšiu službu pre verejnosť, rieši konkrétny problém v konkrétnej komunite s dopadom na konkrétnych ľudí.

7. Reflexia a odporúčania organizácie

Podľa občianskeho združenia je zverejňovanie informácií, faktúr a objednávok, ktoré boli už dokladované donorom, a teda prešli riadnou kontrolou, duplicitné a zbytočné. Zároveň je zaťažujúce bez reálneho zmyslu v prospech zvýšenia transparentnosti.

8. Zhrnutie kľúčového posolstva (1–2 vety)

Prijaté zmeny podľa občianskeho združenia vôbec nenapĺňajú ten účel, ktorým boli zdôvodňované, teda neprinesú zvýšenie transparentnosti, iba zaťažujú, demotivujú a frustrujú ľudí v sektore a v konečnom dôsledku ovplyvňujú kvalitu a rozsah služieb pre tých, ktorým nik iný pomoc neponúka.

1. Identifikácia organizácie

Občianske združenie pôsobí v oblasti ľudských práv, práv menšín a výskumnej činnosti, ktoré zamestnáva 10 ľudí. Svoje aktivity financuje výlučne z projektov EÚ.

2. Kontext a význam činnosti organizácie

Občianske združenie sa venuje výskumnej činnosti a na základe získaných dát robí advokačnú činnosť na zmenu verejných politík, ktorých cieľom je zlepšiť postavenie rómskej národnostnej menšiny na Slovensku a kvalitu života skupín, ktoré žijú v chudobe a na okraji spoločnosti.

3. Nové povinnosti vyplývajúce z novely zákona

Občianskemu združeniu vôbec nie je jasné, čo sú momentálne jeho povinnosti. Nerozumie, prečo má robiť ďalšie dodatočné administratívne kroky, ktoré ani nikde nie sú vysvetlené.

4. Dopady na organizáciu

Podľa občianskeho združenia budú legislatívne zmeny viesť k zvýšeniu administratívnej záťaže pre účtovníka, pretože nemá peniaze na ďalšiu osobu. Zároveň nevie, z čoho bude tieto dodatočné úkony platiť, keďže združenie na to nemá financie.

5. Dopady na cieľovú skupinu / komunitu

Občianske združenie bude neustále v obave či si plní svoje povinnosti presne podľa zákona. Okrem toho sa podľa združenia zníži počet organizácií, s ktorými spolupracovalo, pretože menšie organizácie nedokážu novú situáciu zvládnuť, obzvlášť tie, ktoré prijímajú verejné zdroje.

6. Príklad konkrétnej situácie (ilustračný príbeh)

7. Reflexia a odporúčania organizácie

Občianske združenie považuje za najviac problematické nové povinnosti vyplývajúce z infozákona.

8. Zhrnutie kľúčového posolstva (1–2 vety)

Podľa občianskeho združenia je novela zákona nejasná, ohrozuje jeho činnosť v tom, že nevie, aké sú jeho reálne povinnosti. Občianske združenie to odrádza od čerpania verejných zdrojov, a rovnako tak nevie či bude prijímať prípadné dary, čo v konečnom dôsledku bude mať dopad na prinášanie reálnych dát priamo od cieľovej skupiny združenia, čím sa aj zníži jeho advokačná činnosť a navrhovanie riešení.

1. Identifikácia organizácie

Občianske združenie pôsobiace v oblasti vzdelávania, analýz verejných politík a výskumu v oblasti sociálnych vied. Zamestnáva 5 ľudí, má 1 dobrovoľníka a svoje aktivity financuje z rôznych zdrojov (25% príjmy od domácich nadácií, 30% príjmy od medzinárodných organizácií, 30% príjmy z európskych zdrojov, 15% príjmy z verejných zdrojov).

2. Kontext a význam činnosti organizácie

Občianske združenie sa zameriava na začleňovanie a participáciu zraniteľných a znevýhodnených skupín a ich inklúziu do spoločnosti. V tejto oblasti realizuje výskumné aktivity, analýzy verejných politík a vzdelávanie širokého spektra aktérov.

3. Nové povinnosti vyplývajúce z novely zákona

Občianske združenie zatiaľ stále zisťuje, ktoré nové povinnosti mu z novely zákona vyplývajú, a ako v praxi tieto povinnosti naplniť. Zároveň sa snaží zorientovať v povinnostiach, ktoré podľa združenia nie sú jednoznačne naformulované. Občianske združenie eviduje povinné zverejňovanie zmlúv, faktúr a objednávok vzťahujúcich sa k aktivitám realizovaným z verejných zdrojov.

4. Dopady na organizáciu

Občianske združenie pociťuje zvýšenú byrokráciu, časť svojich kapacít musí venovať povinnostiam vyplývajúcim z novely, tieto kapacity by však združenie vedelo využiť inak a efektívnejšie. Občianske združenie muselo zriadiť na svojej webstránke sekciu pre povinné zverejňovanie dokumentov a za túto službu muselo zaplatiť. Zverejňovanie konkrétnych dokumentov rieši v rámci svojich kapacít, a teda časť personálnych nákladov musí vynaložiť na administráciu povinností vyplývajúcich z novely zákona. Občianske združenie zaviedlo šetrenie v rámci organizácie, sťahuje sa do menších priestorov, čo však môže časom negatívne ovplyvniť celkový rozvoj organizácie.

5. Dopady na cieľovú skupinu / komunitu

Občianske združenie nepracuje priamo s nejakou znevýhodnenou alebo zraniteľnou skupinou, jeho aktivity sú skôr určené odbornej verejnosti a sú orientované na dlhodobé budovanie kapacít v oblasti začleňovania menšín. Z dlhodobejšej perspektívy však legislatívne zmeny a nové povinnosti môžu mať dopad na kapacitu združenia poskytovať služby, ktoré poskytovalo aj verejných inštitúciám a celkovo prispievať k odbornej diskusii.

6. Príklad konkrétnej situácie (ilustračný príbeh)

Občianske združenie momentálne vníma nevyužitú príležitosť a nerealizované aktivity, keďže organizácia sa takmer úplne prestala uchádzať o verejné zdroje, a teda nerealizuje aktivity, ktoré za tieto zdroje v minulosti realizovala (výskum, analýzy, vzdelávacie aktivity), ktoré častokrát využívali aj verejné inštitúcie a verejná správa.

7. Reflexia a odporúčania organizácie

Občianske združenie považuje za problém nejednoznačné znenie a rôzne interpretácie toho, aké rôzne povinnosti novela zákona priniesla, a ako tieto povinnosti naplniť.

8. Zhrnutie kľúčového posolstva (1–2 vety)

Podľa občianskeho združenia novela skôr ako k zvýšeniu transparentnosti MNO zhoršuje podmienky ich fungovania a prispieva k znížovaniu dôvery verejnosti voči týmto organizáciám.

1. Identifikácia organizácie

Občianske združenie, ktoré pôsobí v oblasti vzdelávania, životného prostredia, ľudských práv, voľného času a organizovania kultúrno-spoločenských aktivít. Zamestnáva 1 osobu, má 10 dobrovoľníkov a 5 členov. Svoju činnosť financuje primárne z verejných zdrojov (80%).

2. Kontext a význam činnosti organizácie

Občianske združenie je kultúrne centrum, ktorého cieľom je vytvoriť zázemie pre nezávislú, alternatívnu a menšinovú kultúru a umožňovať verejné stretávanie, kolektívne neformálne vzdelávanie a spoločenskú kultiváciu. Občianske združenie je postavené na niekoľkých kľúčových ideových princípoch, medzi ktoré patria feminizmus, rodová rovnosť, ekologickosť, ne-hierarchickosť a spoločensko-kultúrna angažovanosť. Jeho ambíciou je prinášať rozličné umelecko-kultúrne formáty, ktoré kriticky reagujú na súčasné urgentné problémy a krízy a zároveň majú emancipačný potenciál. Ročne občianske združenie zorganizuje viac ako 100 produkcií, predstavenia pre dospelých, deti, diskusie, výstavy, vzdelávacie aktivity, komunitné aktivity pre deti a seniorov, filmové premietania, koncerty.

3. Nové povinnosti vyplývajúce z novely zákona

Občianske združenie aktuálne očakáva značnú záťaž na administratívu, ktorá je už v týchto bežných nárokoch, spojených s účtovaním grantov a auditov, mimoriadne náročná.

4. Dopady na organizáciu

Za najvýznamnejšie dopady považuje občianske združenie navýšenie byrokracie, potrebu nového personálu a stratu času venovaného klientom. Vo finančnej rovine ide o zvýšené náklady na účtovníctvo/administratívu, ohrozenie rozpočtu a presun financií zo služieb do administratívy. Dopady sa týkajú aj prevádzky, nakoľko dochádza k znižovaniu služieb a organizuje sa menej podujatí a aktivít. Pokiaľ ide o personálne dopady, občianske združenie vníma frustráciu zamestnancov/dobrovoľníkov a odchod odborníkov pre preťaženie. V dôsledku zmien je ohrozená udržateľnosť a hrozí ukončenie niektorých programov. Občianske združenie na základe mnohých okolností, najmä z dlhodobého podfinancovania, z personálnych dôvodov (mladá generácia zaškolených a kompetentných pracovníkov, ktorá tvorila úzky realizačný tím sa rozhodla opustiť Slovensko) a z dôvodu likvidácie hlavného garanta, ktorým je FPU, plánuje svoje aktivity v roku 2026 pozastaviť a opustiť priestory, v ktorých vykonávalo svoju činnosť viac ako 10 rokov.

5. Dopady na cieľovú skupinu / komunitu

Najvýznamnejším dopadom je strata priestoru vyhľadávaného komunitami seniorov, mladými ľuďmi, aktívnymi ľuďmi, rodinami s deťmi a umeleckou komunitou.

6. Príklad konkrétnej situácie (ilustračný príbeh)

7. Reflexia a odporúčania organizácie

8. Zhrnutie kľúčového posolstva (1–2 vety)

Situácia v neziskovom sektore, v kultúrnej organizácii, je nesmierne neprehľadná, občianske združenie nedokáže predvídať a plánovať, každá tvorba novej stratégie prináša do malých tímov frustráciu a stratu energie a vyčerpanie. Najmladšia generácia odchádza mimo Slovenska, cíti sa ohrozená a bez reálnej budúcnosti, a to už v základných životných podmienkach.

1. Identifikácia organizácie

Nezisková organizácia, ktorá pôsobí v oblasti sociálnych služieb a zdravotníctva. Zamestnáva 9 ľudí a má 5 dobrovoľníkov. Svoje aktivity financuje z verejných (60%) a súkromných zdrojov (40%).

2. Kontext a význam činnosti organizácie

Nezisková organizácia poskytuje služby deťom do 19 rokov a ich rodinným príslušníkom. Zabezpečuje sociálnu pomoc rodinám a detským onkologickým pacientom, poskytuje prepravnú službu pre detského onkologického pacienta. Zabezpečuje starostlivosť v celom nitrianskom regióne.

3. Nové povinnosti vyplývajúce z novely zákona

Novou povinnosťou je povinnosť vypracovávať a zverejňovať výkaz o príjmoch, výdavkoch, darcoch a členoch orgánov; povinnosť zverejňovať všetky zmluvy, faktúry a odpovedať na žiadosti o informácie ako „povinná osoba“ podľa infozákona; a tiež duplicitná povinnosť reportovať použitie verejných zdrojov.

4. Dopady na organizáciu

Dopady pociťuje nezisková organizácia v oblasti zvýšených nákladov na účtovníctvo a administratívu, s čím je spojená nutnosť presunu financií zo služieb na administratívu. Zvyšuje sa byrokracia a je potrebné zamestnať novú pracovnú silu. Okrem toho registruje nezisková organizácia odchod dobrovoľníkov na pozíciu fundraisingu pre vysokú duplicitnú reportovanosť.

5. Dopady na cieľovú skupinu / komunitu

Novela zákona prináša podľa neziskovej organizácie zvýšenú administratívnu a evidenčnú záťaž pre neziskové organizácie. Namiesto toho, aby sa posilnila kapacita venovať sa priamo deťom so závažným ochorením a ich rodinám, musí nezisková organizácia venovať viac času a zdrojov administratíve a plneniu nových povinností. To v praxi znamená menej času a financií na samotnú službu – mobilný hospic a odľahčovaciu starostlivosť. Pre cieľovú skupinu to predstavuje riziko obmedzenia dostupnosti služieb a spomalenia rozvoja nových foriem podpory. Nezisková organizácia sa domnieva, že takéto povinnosti by nemali dopadať na organizácie, ktoré poskytujú všeobecne prospešné služby v oblasti paliatívnej starostlivosti, ale mali by byť buď z režimu zákona vyňaté, alebo mať osobitné výnimky.

6. Príklad konkrétnej situácie (ilustračný príbeh)

Nezisková organizácia uviedla ako príklad rodinu 6-ročného chlapčeka s nevyliciteľným ochorením, ktorá je odkázaná na mobilnú hospicovú starostlivosť neziskovej organizácie. Tím organizácie má za úlohu zabezpečiť lieky proti bolesti a podporu rodičom, aby mohli zvládať starostlivosť doma. Kým však zdravotná sestra prichádza do rodiny, organizácia je

nútená riešiť zvýšenú administratívnu záťaž vyplývajúcu z nového zákona. Mesačne musí platiť približne 400 € externej sile, ktorá spracúva túto agendu – a to z financií, ktoré získava od darcov a partnerov na pomoc rodinám, nie na zbytočnú a duplicitnú administratívu. To v praxi znamená menej zdrojov na lieky, palivo pre služobné auto či ďalšie hodiny starostlivosti pri lôžku dieťaťa. Pre rodinu to predstavuje menej dostupnej starostlivosti a pre organizáciu riziko, že namiesto služby pre ľudí musí nezisková organizácia financovať papiere.

7. Reflexia a odporúčania organizácie

Nezisková organizácia dlhodobo pôsobí v oblasti starostlivosti o vážne choré deti a ich rodiny. Novela zákona podľa jej názoru prináša neúmernú administratívnu a finančnú záťaž, ktorá odčerpáva zdroje určené na priamu pomoc. Povinnosti, ktoré sú často duplicitné a málo prínosné, nútia organizáciu vynakladať stovky eur mesačne na administratívnu podporu, namiesto toho, aby ich investovala do liekov, prepravy pacientov alebo starostlivosti v domácom prostredí. Nezisková organizácia sa domnieva, že organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby v oblasti paliatívnej starostlivosti a sociálnej pomoci by mali mať osobitný režim – buď byť z pôsobnosti zákona vyňaté, alebo mať znížené administratívne povinnosti. Nezisková organizácia odporúča zaviesť jednotný elektronický systém, ktorý nahradí viacnásobné výkazy a zníži duplicitu; umožniť neziskovým organizáciám sústrediť sa na obsah práce a poskytovanie služieb, nie na byrokratické úkony; vytvoriť finančný mechanizmus, ak štát trvá na zvyšovaní povinností, aby bremeno nešlo na úkor klientov. Nezisková organizácia uviedla, že jej úlohou je byť pri rodinách v ich najťažších chvíľach – nie v archívoch a tabuľkách.

8. Zhrnutie kľúčového posolstva (1–2 vety)

Nezisková organizácia zdôraznila, že každé euro a každá hodina, ktorú stratí na duplicitnú administratívu, chýba pri posteli vážne chorého dieťaťa. Novela v tejto podobe odkláňa neziskové organizácie od ich poslania a priamo oslabuje pomoc najzraniteľnejším.